

توطئه سازمان «سیا» علیه انقلاب ایران

نظریات
آیت‌الله العظمی
شریعت‌داری
در مورد
ولایت فقیه
قانون اساسی
که دستاورد است

اندیشه

به راستی بحث‌های ذهنی، آن هم با این همه قطعیت‌انگاری درباره‌ی آنچه در جنگ اتفاق افتاده است، چه مسئله‌ای را حل یا روشن می‌کند؟ به نظر می‌رسد نیازمند رجوع به اسناد و بررسی دقیق گذشته هستیم و نه درگیری‌هایی بر اساس به ذهن سپرده‌ها. در بخش بعدی مروری داریم بر بخشی از اسناد آزادشده‌ی سازمان سیا. البته مدعی یک بررسی کامل و همه‌جانبه نیستیم اما بناست این گزارش که حاصل تلاش تیم تحقیقاتی خارج از مرز است، در پیچهای باشد برای پرداختن دقیق‌تر به موضوعات جنگ.

ابراهیم یزدی وزیر خارجه در دولت موقت او همچنان تا پایان عمر می‌گفت که اطلاعات آمریکایی‌ها درباره‌ی حمله‌ی عراق نکات تازه‌ای برای او نداشته است.

ابهام می‌برد و این در حالی است که مطالبی مانند مقاله‌ی منتشرشده توسط گاز بوروسکی و همچنین سایر اسنادی که به زبان‌های غیرفارسی منتشر شده است می‌تواند راه‌گشای بسیاری از مسائل تاریخی ما باشد. دولت موقت در آن زمان به نتیجه رسیده بود که باید با آمریکایی‌ها ارتباط‌هایی برای گرفتن برخی اطلاعات مهم داشته باشد. آن‌گونه که یزدی روایت کرده است، گرفتن اطلاعات از آمریکا و شوروی ایده‌ی مقامات دولت موقت بود. او معتقد است شوروی اطلاعات نمی‌داد و آمریکایی‌ها هم اطلاعات باارزشی نمی‌دادند. اما تحقیقات گاز بوروسکی نشان می‌دهد موضوع عمیق‌تر بوده است و ۱۶ اردیبهشت ۱۳۵۸ بازرگان و امیرانتظام با استمپل و چارلز ناس، کاردار سفارت آمریکا در ایران، دیدار کردند و در این دیدار بازرگان درخواست اطلاعاتی کرد که «به ایران برای دفاع از استقلالش در برابر دشمنان کمک کند» و خواست که این اطلاعات از طریق امیرانتظام به دولت منتقل شود. او ماجرای این ارتباط را با جزئیات شرح داده است که البته می‌تواند سرنخی برای تحقیق‌های بعدی هم باشد. اما تا وقتی دعوای سیاسی غالب باشد تحقیق پیرامون چنین موضوعی با حاشیه‌هایی همراه خواهد بود که مخمل تجربه‌اندوزی است. اما می‌توان این دیدگاه و تجربه در دولت موقت را دور از مناقشات سیاسی بررسی کرد.

جان دی استمپل کارمند ارشد سفارت آمریکا. کتاب او با عنوان درون انقلاب ایران کتابی خواندنی و مهم است که جزئیات فراوانی از روزهای انقلاب دارد.

منابع

- 1982, May 26; **Daily Press**
- Mark Gasiorowski. (2012), US Intelligence Assistance to Iran, May-October 1979, Middle East Journal (Volume 66, Number 4)

- نشریه‌ی اندیشه‌ی پویا، شماره‌ی ۵
- وقتی سیا از تدارکات جنگی صدام به دولت انقلابی اطلاعات می‌رساند، کامیاب فتحی، سایت بی‌بی‌سی فارسی، ۱۲ بهمن ۹۷.
- روایت ابراهیم یزدی از نامه‌ی محرمانه‌ی بازرگان و آخرین دیدار امام، سایت تاریخ ایرانی، ۱۰ مهر ۱۳۹۳.
- مناظره‌ی مکتوب محمد درودیان با ابراهیم یزدی، سایت جماران، ۲۱ دی ۱۳۹۳.

پاسخ دکتر یزدی

یزدی ادعای درودیان درباره‌ی گفتگوی دونفره‌شان پیرامون ماجرای سفر کیو به تهران را غلط می‌دانست و نوشت: «این ادعا به کلی بی‌اساس است. ایشان در دیدار با من هرگز این مسئله را مطرح نکردند. این ادعا که از سفر آقای کیو به ایران اطلاع داشته‌اند، نیز بی‌اساس است. آقای درودیان از شخصیت‌های برجسته‌ی سپاه پاسداران هستند و منظورشان این نیست که شخصاً اطلاع پیدا کرده بودند.

بلکه لابد منظور این است که سپاه پاسداران مطلع بوده و به ایشان هم خبر داده است. برای اطلاع علاقه‌مندان به حقایق رویدادهای تاریخی و تذکری به ایشان یادآور می‌شوم که در اردیبهشت سال ۱۳۸۱، که بعد از پایان یافتن درمان بیماری سرطانم از سفر به آمریکا برگشتم، به دادگاه انقلاب احضار شدم. ادعای بلندبالایی علیه من صادر و ۵۲ جلسه بازرجویی شدم که در هیچ یک از جلسات چیزی در مورد دیدار کیو با مهندس بازرگان سؤال نشد. آیا پذیرفتنی است که نهادهای امنیتی از آن دیدار آگاه بوده ولی آن را در بازرجویی‌ها مطرح نکرده باشند؟» البته در اینجا آقای یزدی اشتباه می‌کند و کیو با بازرگان دیداری نداشت. چالش میان این دو ادامه یافت، در حالی که هر دوی آن‌ها حتی درباره‌ی محتوای گفتگوی حضوری‌شان با هم تفاهم نداشتند و هر کدام دیدار و گفتگوی انجام شده را کاملاً متفاوت روایت می‌کردند و نکته‌ی جالب ماجرا این که گفتگوی دونفره‌شان ضبط نشده بود و حالا هر کدام دیگری را متهم می‌کرد که روایت درستی از این گفتگو مطرح نمی‌کند. یزدی بسیاری از محتوای گفتگوها را تکذیب می‌کرد و اطلاعاتی درباره‌ی نحوه‌ی ارتباط و اسناد رد و بدل شده‌ی درودیان با خودش می‌داد که مورد تأیید درودیان نبود و درودیان روایت خودش را از ماجرای این دیدارها داشت و با قاطعیت می‌گفت: «از نظر اینجانب، هرگونه توضیح دیگری غیر از آنچه رخ داده و اکنون نوشته‌ام، کذب محض است.»

نکات مغفول

مناقشات از این جنس بسیاری از مسائل را در پرده‌ی

تیترو روزنامه‌ی اطلاعات، ۱۹ مهر ۵۸. جو ضد آمریکایی در ایران بسیار شدید بود و جالب این که دیدار کیو با مقامات دولت موقت در چنین شرایطی رقم خورد.

شما درباره‌ی اقدامات عراق در مرز نداشته است. حال آن‌که شما در ملاقات با اینجانب و پس از آن که مطلع شدید از خبر ملاقات شما با مأمور سیا در ایران خبر دارم، ابتدا شگفت‌زده شده و سؤال کردید این خبر را چگونه بدست آورده‌ام؟ سپس ملاقات با کیو را کامل توضیح دادید. گفتید برای روشن شدن صحت اخبار کیو، آقای آهنگران را با پوشش فیلمبرداری با هلی کوپتر صداوسیما خوزستان، به منطقه‌ی مرزی فرستادم. در صورتی که در این گفتگو دو موضوع یاد شده را از هم تفکیک کرده و مدعی هستید پیش از این اقدام کرده و اطلاعات داشتید. توضیحات جدید شما با آنچه به اینجانب گفتید کاملاً متفاوت است، در عین حال ناظر بر این معنا است که شما قبل از ملاقات با رئیس ایستگاه سیا در ایران در آبان [مهر] سال ۵۸، با اطلاعاتی که داشتید، از احتمال حمله‌ی عراق به ایران آگاه بودید. با این توضیح چرا این موضوع را تاکنون در هیچ یک از گفتگوها و بیانیتهای نهضت آزادی بیان نکردید تا افکار عمومی مطلع شود که عراق قبل از تصرف سفارت آمریکا، به دنبال حمله به ایران بود؟ با تأکید بر اطلاعاتی که می‌گویند از حمله‌ی عراق به ایران داشتید، چرا ادعای رئیس سیا مبنی بر این که آمریکا گزارش آمادگی عراق برای حمله به ایران را اطلاع داده است، تکذیب نکردید؟ درودیان درباره‌ی این که یزدی گفته بود اسناد مربوط به پیشنهاد پرداخت غرامت را به او داده است به تندی موضع گرفت و نوشت: «ادعای شما درباره‌ی موضوع بحث و تحویل اسناد به اینجانب کذب محض است.» بعد بحث را به موضوع موضوع پیشنهاد غرامت به ایران کشاند و دو طرف در چند نوشته‌ی مکتوب پاسخ یکدیگر را دادند.

«قرار بود مصطفی چمران، وزیر دفاع، هم در این جلسه حضور داشته باشد اما در کردستان مجروح و بستری شده بود.»

مارک گازبوروسکی